

Protokół

z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Osieku

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku jest gminną jednostką organizacyjną utworzoną do realizowania zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje Miasto Osiek i 18 sołectw, w których zamieszkuje 7 948 mieszkańców. Burmistrzem Miasta i Gminy jest Pan Włodzimierz Wawrzekiewicz.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku został powołany Uchwałą Nr X/31/90 Gminnej Rady Narodowej w Osieku z dnia 28 lutego 1990 r. w sprawie powołania jednostki budżetowej - „Terenowego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osieku”, a utworzony na mocy Zarządzenia Nr 1/90 Naczelnika Gminy w Osieku z dnia 28 lutego 1990 r. w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ośrodek posiada własny REGON 291162168 i NIP 866-15-12-600.

Kierownikiem Ośrodka Pomocy Społecznej w Osieku jest Pani Małgorzata Skwarzec.

Ośrodek działa w oparciu o:

Statut Ośrodka przyjęty Uchwałą Nr XXVIII/200/09 Rady Miejskiej w Osieku z dnia 19 sierpnia 2009 r. Do Statutu należy dodać zadania realizowane na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Podczas zmiany statutu należy uaktualnić publikatory ustaw do nowo obowiązujących na dzień wydania dokumentu.

Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr 6/14 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Osieku z dnia 15 kwietnia 2014 roku;

Uchwałą Nr XXXIV/284/2014 Rady Miejskiej w Osieku z dnia 28 lutego 2014 roku w sprawie uchwalenia programu osłonowego Gminy Osiek „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020;

Uchwałą Nr XXXIV/285/2014 Rady Miejskiej w Osieku z dnia 28 lutego 2014 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 -2020;

Uchwałą Nr XXXIV/283/2014 Rady Miejskiej w Osieku z dnia 28 lutego 2014 roku w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020;

Uchwałą Nr XXXI/209/09 Rady Miejskiej w Osieku z dnia 26 października 2009 roku w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania;

Zarządzenie Nr 43/04 Burmistrza Miasta i Gminy Osiek z dnia 29 października 2004 roku w sprawie upoważnienia Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Osieku do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej;

Zarządzenie Nr 46/14 Burmistrza Miasta i Gminy w Osieku z dnia 14 lipca 2014 roku w sprawie upoważnienia Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Osieku do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji.

Zarządzenie Nr 49/2009 Burmistrza Miasta i Gminy Osiek z dnia 7 sierpnia 2009 roku w sprawie upoważnienia Pani Marioli Dzieciuch – pracownika socjalnego OPS - do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej podczas nieobecności kierownika OPS.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Magdalena Pracon – starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego - na podstawie upoważnienia do kontroli nr 719/2014 z dnia 21 lipca 2014 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Renatę Segiecińską.
2. Barbara Smolanko - starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego – koordynator kontroli - na podstawie

upoważnienia do kontroli nr 698/2014 z dnia 10 lipca 2014 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Renatę Segiecińską.

3. Barbara Nowak – Kierownik Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego - na podstawie upoważnienia do kontroli nr 699/2014 z dnia 10 lipca 2014 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Renatę Segiecińską.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli Ośrodka Pomocy Społecznej w Osieku* pod poz. 1/2014.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 21 – 23 lipca 2014 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 22 ust. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 61, poz. 543).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2014 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.
2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.)
oraz monitoring zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013r., poz. 135 ze zm.).

B. Malin
10 *R*

10

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku mieści się w samodzielnym budynku w Osieku przy ul. Wolności 18, tel. 015 867 11 04.

W wyniku przeprowadzonej wizytacji ustalono, że jednostka zajmuje sześć pomieszczeń usytuowanych na piętrze. Warunki lokalowe Ośrodka Pomocy Społecznej dają klientom możliwość swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

W tym samym budynku znajduje się także świetlica socjoterapeutyczna, punkt wydawania posiłków i punkt wydawania żywności.

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji OPS jest ubóstwo, bezrobocie i długotrwała choroba.

Wypłata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest w kasie Banku Spółdzielczego w Osieku lub przelewem na indywidualne konta bankowe klientów.

Ad 1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.

Przedmiotem kontroli w zakresie zatrudnienia była kadra zatrudniona w obszarze pomocy społecznej.

Na dzień kontroli w Ośrodku Pomocy Społecznej w Osieku w obszarze pomocy społecznej zatrudnionych było 8 osób, tj.: kierownik, starszy specjalista pracy socjalnej, 5 pracowników socjalnych i starszy opiekun (Zał. Nr 1 – Tabela dotycząca kadry zarządzającej i pracowników socjalnych).

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, iż Kierownik posiada odpowiednie wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku. Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej ukończyła specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni oraz opiekun świadczący specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zatrudnieni w kontrolowanej jednostce legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach. Pracownicy socjalni posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Do obowiązków pracowników socjalnych należy: przyjmowanie zgłoszeń klientów o udzielenie pomocy społecznej, rozpoznanie i diagnoza potrzeb socjalnych mieszkańców,

B. Kucharski
AP *ka*

AB

przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i kompletowanie niezbędnej dokumentacji do przyznawania świadczeń, wnioskowanie o udzielenie pomocy.

W trakcie przeprowadzonej kontroli w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych wykorzystano następujący miernik:

- miernik: liczba mieszkańców gminy

liczba zatrudnionych pracowników socjalnych w OPS = 7 948/5 = 1 590 osób

W chwili obecnej jeden pracownik socjalny przebywa na urlopie macierzyńskim i dlatego też miernik wyliczony został w oparciu o 5 pracowników socjalnych.

Z powyższego wynika, iż stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, na jednego pracownika socjalnego przypada 1 590 mieszkańców.

Ad 2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.) oraz monitoring zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 ze zm.).

Zasiłki stałe

Z danych zawartych w sprawozdaniu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej za I półrocze 2014 roku oraz informacji przekazanych przez Kierownika OPS (Zał. Nr 2 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS) wynika, iż pomoc w formie zasiłku stałego przyznano dla **54 osób**, z czego 38 to osoby samotne. Za **49 osób** Ośrodek odprowadza składkę zdrowotną.

Kontroli poddano losowo wybrane teczki z dokumentacją stałych zasiłkobiorców, na podstawie której wydano decyzje administracyjne nr:

OPS.5010.8.2014, OPS.5010.2285.2012, OPS.5010.345.2012, OPS.5010.367.2012,
OPS.5010.2164.2012; OPS.5010.134.2012; OPS.5010.18.2013; OPS.5010.248.2012;
OPS.5010.251.2012; OPS.5010.12.2013.

Dokumentacja prowadzona jest w tezkach osobowych opatrzonych imieniem i nazwiskiem oraz adresem klienta. Skontrolowane akta zawierają dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz

osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Dokumenty zawierają datę wpływu do ośrodka.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

W październiku 2012 r. wszystkie zasiłki stałe zostały przeliczone zgodnie z obowiązującymi kryteriami dochodowymi, wynikającymi z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Decyzje zostały zmienione z urzędu, a przed ich wydaniem zostały przeprowadzone aktualizacje wywiadu środowiskowego i zebrano wszystkie niezbędne dokumenty konieczne przy podjęciu decyzji.

W podstawie prawnej decyzji przyznających świadczenie widniał aktualny na dzień wydania decyzji publikator ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego oraz upoważnienie Kierownika Ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej. W podstawie prawnej decyzji odnotowano brak rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. W decyzjach brak było daty wypłaty świadczeń, a przy wypłatach gotówkowych również miejsca wypłaty zasiłku. Na niektórych decyzjach widniał zapis „zrzekam się prawa odwołania i proszę o wypłatę zasiłku” – co jest niezgodne z przepisami kodeksu postępowania administracyjnego. Decyzjom, w przypadku których wypłata środków następuje przed ich uprawomocnieniem, powinien być nadawany rygor natychmiastowej wykonalności.

Zespół kontrolny pozytywnie ocenia sposób opisywania w uzasadnieniu decyzji administracyjnych sytuacji faktycznej klienta i stanu prawnego mających wpływ na przyznanie pomocy oraz sporządzone wywiady środowiskowe.

W pouczeniu informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji. Decyzje o przyznaniu pomocy były przesyłane za zwrotnym potwierdzeniem odbioru lub klienci odbierali osobiście.

Ośrodek opłacał składki ubezpieczeniowe zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W stosunku do zasadności przyznanych świadczeń nie wniesiono zastrzeżeń.

Zasilki okresowe

Z danych zawartych w rocznym sprawozdaniu MPiPS-03 za okres I – VI 2014 roku oraz informacji sporządzonej przez Kierownika OPS wynika, iż w roku 2014 do dnia kontroli pomoc okresową przyznano **44 osobom**. Głównym powodem przyznania tej formy wsparcia było bezrobocie – 34 osoby.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację osób objętych pomocą okresową, na mocy której wydano decyzje administracyjne o numerach:

OPS.5011.47.2014, OPS.5011.40.2014; OPS.5011.45.2014; OPS.5011.14.2014;
OPS.5011.16.2014; OPS.5011.53.2014; OPS.5011.40.2014; OPS.5011.56.2014;
OPS.5011.9.2014; OPS.5011.36.2014; OPS.5011.54.2014; OPS.5011.10.2014;
OPS.5011.39.2014; OPS.5011.52.2014.

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek posiadał datę wpływu). W aktach znajdują się aktualne dochody z zakładów pracy, odcinki emerytur i rent, zaświadczenia z powiatowych urzędów pracy, zaświadczenia o wysokości świadczeń rodzinnych.

W podstawie prawnej wydanych decyzji administracyjnych widniał aktualny publikator ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego oraz upoważnienie Kierownika Ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej. W podstawie prawnej brak było jednak rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Części decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności, wpisując w podstawie prawnej art. 108 kpa, w sentencji nie informowano klienta o tym fakcie, a w uzasadnieniu nie poinformowano, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego.

Ponadto w decyzjach nie podawano daty wypłaty świadczeń. Na niektórych decyzjach widniał zapis „zrzekam się odwołania i proszę o wypłatę zasiłku” – jest to niezgodne z przepisami kodeksu postępowania administracyjnego. Decyzjom, w przypadku których

R
S. Holcwa
10

10/14

wypłata środków następuje przed ich uprawomocnieniem, powinien być nadawany rygor natychmiastowej wykonalności.

Zespół kontrolny pozytywnie ocenia sposób opisywania w uzasadnieniu decyzji administracyjnych sytuacji faktycznej klienta i stanu prawnego mających wpływ na przyznanie pomocy oraz sporządzone wywiady środowiskowe.

W przedmiotowych decyzjach informowano stronę o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji.

Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag. Wysokość świadczeń wypłacana zgodnie z art. 38 ustawy o pomocy społecznej.

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Z danych zawartych w sprawozdaniu z realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za I półrocze 2014 roku oraz z informacji przekazanych przez Kierownika OPS wynika, iż pomocą w tym zakresie objęto ogółem **407 osób**. Całkowity koszt Programu wyniósł **48 657 zł**, w tym dotacja **38 925 zł**.

W badanym okresie dożywianie prowadzone było w niżej wymienionych placówkach oświatowych na terenie gminy Osiek:

Lp.	Nazwa szkoły	Rodzaj posiłku	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Cena za posiłek
1.	Publiczna Szkoła Podstawowa Osiek	jedno danie gorące	18	22	2,00 zł
2.	Publiczna Szkoła Podstawowa Suchowola	jedno danie gorące	24	42	2,00 zł
3.	Publiczna Szkoła Podstawowa Pliskowola	jedno danie gorące	15	23	2,00 zł
4.	Publiczna Szkoła Podstawowa Szwagrów	jedno danie gorące	9	14	2,00 zł
5.	Publiczna Szkoła Podstawowa Ossala	jedno danie gorące	8	13	2,00 zł
6.	Publiczne Gimnazjum Osiek	jedno danie gorące	38	47	2,00 zł

7.	Liceum Ogólnokształcące Osiek	jedno danie gorące	1	1	2,00 zł
8.	Publiczne Przedszkole Osiek	jedno danie gorące	18	18	2,00 zł

Dodatkowo Ośrodek sfinansował koszt wyżywienia dla 27 uczniów uczęszczających do 9 placówek poza terenem gminy Osiek. Koszt wynosił od 2,50 zł do 6,00 zł.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie zasiłków celowych* w ramach realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, na podstawie których wydano decyzje administracyjne nr:

OPS.5012.32.2014; OPS.5012.8.2014; OPS.5012.40.2014; OPS.5012.26.2014;
OPS.5012.50.2014; OPS.5012.41.2014; OPS.5012.34.2014; OPS.5012.6.2014;
OPS.5012.42.2014; OPS.5012.31.2014

oraz losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie posiłku*, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

OPS.5023.14.2014; OPS.5023.70.2014; OPS.5023.91.2014; OPS.5023.68.2014;
OPS.5023.7.2014; OPS.5023.1.2014; OPS.5023.4.2014; OPS.5023.43.2014;
OPS.5023.23.2014; OPS.5023.48.2014; OPS.5023.75.20147; OPS.5023.54.2014.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajduje się kompletna dokumentacja - aktualizacje wywiadów oraz pozostałe załączniki określające sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc. Pomoc w ramach Programu przyznawana jest w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, Uchwały Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, kodeksu postępowania administracyjnego oraz Uchwałę Rady Miejskiej w Osieku podwyższającą kryterium dochodowe uprawniające do pomocy w formie dożywiania. Decyzjom nadano rygor natychmiastowej wykonalności, wpisując w podstawie prawnej art. 108 kpa, w sentencji nie informowano klienta o tym fakcie, a w uzasadnieniu nie poinformowano, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego.

W podstawie prawnej decyzji odnotowano brak rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. W decyzjach na zasiłki celowe z Programu nie wpisywano daty, a dla osób, które nie mają kont osobistych również miejsca wypłaty świadczeń.

W skontrolowanych aktach osób, które spełniały kryteria dochodowe do 100 % Ośrodek pisemnie przedłużał termin załatwienia spraw o 2 miesiące, a zdaniem kontrolujących powinien wydać decyzję administracyjną przyznającą pomoc, nie oczekując na podjęcie uchwał m. in. dotyczących podwyższenia kryteriów dochodowych w dożywianiu.

W kilku przypadkach w wywiadach środowiskowych zespół kontrolny odnotował poprawki naniesione korektorem.

Maksymalne kwoty przyznawania zasiłków celowych na zakup artykułów żywnościowych określono na 50 zł na osobę nie więcej niż 300 zł na rodzinę, a dla osoby samotnej – 60 zł.

Decyzje administracyjne na posiłek wydawane są na okres od stycznia do czerwca i od września do grudnia.

Do zasadności przyznanej pomocy nie wniesiono zastrzeżeń.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych

Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej OPS w Osieku przyznaje zasiłki celowe, celem zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, a także kosztów pogrzebu. Zgodnie z art. 41 ust. 1 cytowanej ustawy Ośrodek udziela również w szczególnie uzasadnionych przypadkach specjalnych zasiłków celowych osobie lub rodzinie w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, które nie podlegają zwrotowi.

Kontrolowana jednostka w roku 2014, jak wynika z informacji udzielonych przez Kierownika udzieliła **7 osobom** zasiłków celowych i **3 osobom** specjalnych zasiłków celowych. (Zał. Nr 2 - Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS). Zasiłki celowe przyznawane były w szczególności na zaspokojenie bieżących potrzeb, żywność, częściowe lub całkowite pokrycie kosztów zakupu leków.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta:

Zasiłki celowe:

OPS.5012.335.U.2014; OPS.5012.17.2014; OPS.5012.29.2014; OPS.5012.30.2014;
OPS.5012.35.2014; OPS.5012.38.2014; OPS.5012.21.2014.

Zasiłki celowe specjalne:

OPS.5012.5.2014; OPS.5012.2.2014; OPS.5012.48.2014.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny. W decyzjach przyznających pomoc celową i specjalną celową widniały aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego oraz upoważnienie Kierownika do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej. Stwierdzono jednak brak rozporządzenia w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Ponadto w decyzjach wydanych na specjalne zasiłki celowe odnotowano w postanowieniu brak celu na jaki przyznano przedmiotowe wsparcie.

W kilku przypadkach w wywiadach środowiskowych zespół kontrolny odnotował poprawki naniesione korektorem.

W decyzjach brak było terminu wypłaty świadczeń zasiłków.

Strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Jakość usług opiekuńczych na terenie gminy ze szczególnym uwzględnieniem usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku w kontrolowanym okresie realizował usługi opiekuńcze, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów

W
B. Kule
D

464

z otoczeniem. Usługi opiekuńcze realizowane są przez 4 opiekunki. Pomoc udzielana jest 5 osobom starszym i niepełnosprawnym. Pomocy nie odmówiono nikomu. Warunki przyznawania i odpłatności reguluje Uchwała Rady Miejskiej w Osieku Nr XXXI/209/09 z dnia 26 października 2009 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania. Koszt jednej godziny usług to 11 zł. Opłata stanowi iloczyn kosztu i wskaźnika odpłatności określonego w procentach oraz liczby godzin świadczonych usług w ciągu miesiąca. Zwolnienie częściowe lub całkowite może nastąpić ze względu na zdarzenie losowe, poniesienie wysokich kosztów zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, korzystania z dodatkowych płatnych usług leczniczych i opiekuńczych, konieczność korzystania przez więcej niż jedną osobę w rodzinie z pomocy w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych.

Sprawdzono następujące akta spraw:

OPS.5025.1.2014; OPS.5025.2.214; OPS.5025.110.U.2014; OPS.5025.5.2014;
OPS.5025.6.2014.

W aktach klientów znajduje się wywiad lub jego aktualizacja, odcinki rent i emerytur, zaświadczenia o wysokości dochodów, zaświadczenia lekarskie i decyzje administracyjne. W podstawie prawnej wydanych decyzji administracyjnych odnotowano aktualny publikator ustawy o pomocy społecznej oraz kodeksu postępowania administracyjnego, uchwałę Rady Miejskiej w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze. W podstawie prawnej brak było rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Decyzjom nadano rygor natychmiastowej wykonalności, w podstawie prawnej wpisując art. 108 kpa, w postanowieniu nie informowano jednak klienta, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności, a w uzasadnieniu z jakiego powodu.

Do trybu i zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował również zadanie związane ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej) dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Usługę wykonuje starszy opiekun posiadający przygotowanie do pracy. Specjalistyczną usługą dla osób ze schorzeniami psychicznymi objętych jest 6 osób.

Sprawdzono akta o numerach decyzji:

OPS.5025.251.2014; OPS; OPS.5025.112.2014, OPS.5025.252.2014; OPS.5025.168.2014; OPS.5025.401.2014; OPS.5025.2012.2014.

W aktach klientów znajduje się wywiad lub jego aktualizacja, odcinki rent i emerytur, zaświadczenia o wysokości dochodów, zaświadczenia lekarskie i decyzje administracyjne. W podstawie prawnej wydanych decyzji administracyjnych odnotowano aktualny publikator ustawy o pomocy społecznej oraz kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenie w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Decyzjom tym nadano rygor natychmiastowej wykonalności, informując o tym klientów i podając powód określony w art.108 § 1 kpa. Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Ośrodek skierował do domu pomocy społecznej. W roku 2014 do dnia kontroli Ośrodek pokrywał koszty pobytu za 7 mieszkańców domu pomocy społecznej na ogólną kwotę 89 146 zł.

Kontrola jakości pracy socjalnej poprzez analizę indywidualnych przypadków ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania instrumentów pracy socjalnej - kontraktu socjalnego.

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Praca socjalna realizowana jest w formie działań aktywizacyjnych klientów Ośrodka, wsparcia w ubieganiu się o ustalenie uprawnień i nabyciu prawa do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. W 2014 r. pracownicy socjalni prowadzili pracę socjalną z 51 rodzinami.

Praca socjalna polega na : pomocy osobom poprzez ukierunkowanie do odpowiednich instytucji, umówieniu rodzin ze specjalistami poradni psychologicznej i innych, skierowaniu wniosków do sądu o objęcie rodziny nadzorem kuratorskim, utrzymywaniu ścisłej

współpracy z kuratorami, częstych odwiedzinach w rodzinach, pomocy w redagowaniu pism procesowych (pozew o ustalenie ojcostwa i alimenty, pozew o rozwód, separację, pozew o rozdzielenie majątkową między małżonkami), pomocy w wypełnianiu różnego rodzaju wniosków i pism urzędowych (wnioski na zasiłek rodzinny, wnioski do funduszu alimentacyjnego, wnioski do komornika) redagowaniu pism do ZUS, Urzędu Skarbowego, itp., współpracy ze szkołami, pedagogiem szkolnym w zakresie uzyskania informacji o małoletnich dzieciach, udziale w spotkaniach z rodzicami na terenie szkół, stałej współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy odnośnie aktualnych ofert pracy i szkoleń, a także uzyskiwaniu potwierdzeń pisemnych rejestracji osób, pomocy w skompletowaniu dokumentów niezbędnych do uzyskania renty z ZUS, kierowaniu osób o ustalenie stopnia niepełnosprawności do Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Opatowie, stałej współpracy z placówkami służby zdrowia, udzielaniu poradnictwa jako pomocy klientom w samodzielnym rozwiązywaniu problemów i uczenie ich tego, zorganizowaniu zbiórek rzeczy używanych, kierowaniu wniosków z urzędu do GKRPA, uświadamianiu klientom skutków choroby alkoholowej, motywowaniu do podjęcia leczenia odwykowego, kierowaniu członków rodzin dotkniętych problemem alkoholowym do Poradni Leczenia Uzależnień, informowaniu ofiar przemocy o przysługujących im prawach oraz formach pomocy, kierowaniu z urzędu wniosków o znęcaniu się nad rodziną do prokuratury, stałej współpracy z policją.

Jednym z narzędzi pracy socjalnej z osobami ubiegającym się o pomoc jest kontrakt socjalny, który ma na celu zobowiązanie zainteresowanego do podjęcia wspólnie z pracownikiem socjalnym określonych działań zmierzających do poprawy trudnej sytuacji życiowej. Pracownicy socjalni w roku 2014 ogółem zawarli 31 kontraktów, ale tylko w ramach PO KL. Z wyjaśnień Kierownika Ośrodka wynika, że nie było zawieranych innych kontraktów socjalnych, ponieważ nie było takiej potrzeby, pracownicy socjalni z podopiecznymi zawierają umowy ustne, które w pełni spełniają swoją rolę.

Kontrakty sporządzone zostały w sposób prawidłowy, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 roku w sprawie wzoru kontraktu socjalnego.

Monitoring zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kierownik

Ośrodek posiada upoważnienie Burmistrza Miasta i Gminy do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji.

W roku bieżącym Ośrodek zatrudnia asystenta rodziny ze środków finansowych pozyskanych w ramach „Resortowego programu wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej”. Asystent pracuje z 7 rodzinami.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

Warunki lokalowe kontrolowanego Ośrodka są dobre i klienci mają możliwość przedstawienia swoich problemów w warunkach chroniących jego prywatność.

Kierownik Ośrodka, pracownicy socjalni oraz opiekun posiadają odpowiednie kwalifikacje i staż pracy wymagane na zajmowanych stanowiskach pracy. Stan zatrudnienia pracowników socjalnych jest zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, na dzień kontroli na jednego pracownika przypada 1 590 mieszkańców.

Do Statutu OPS należy dodać zadania realizowane na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Podczas zmiany Statutu należy uaktualnić publikatory ustaw do nowo obowiązujących na dzień wydania dokumentu.

Pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, celowego i posiłku z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych przyznano celowo i zasadnie. W aktach znajdują się m.in. aktualne zaświadczenia z PUP, zakładów pracy o wysokości dochodów, odcinki rent i emerytur lub informacje z tych instytucji o nie pobieraniu świadczeń, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, zaświadczenia o wysokości pobieranych zasiłków rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

W październiku 2012 roku wszystkie zasiłki stałe zostały przeliczone zgodnie z nowo obowiązującymi kryteriami dochodowymi, wynikającymi z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Decyzje zostały zmienione z urzędu, ale przed

ich wydaniem zostały przeprowadzone aktualizacje wywiadów środowiskowych, zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

W decyzjach na zasiłki stałe, okresowe, celowe, posiłek z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, usługi opiekuńcze, zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe w podstawie prawnej odnotowano brak rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

W decyzjach brak było daty wypłaty świadczeń, a przy wypłatach gotówkowych również miejsca wypłaty zasiłku.

Na niektórych decyzjach widniał zapis „zrzekam się prawa odwołania i proszę o wypłatę zasiłku” – co jest niezgodne z przepisami kodeksu postępowania administracyjnego. Decyzjom, w przypadku których wypłata środków następuje przed ich uprawomocnieniem, powinien być nadawany rygor natychmiastowej wykonalności.

Części decyzji na zasiłki okresowe oraz decyzjom na posiłek i usługi opiekuńcze nadano rygor natychmiastowej wykonalności, wpisując w podstawie prawnej art. 108 kpa, w sentencji nie informowano klienta o tym fakcie, a w uzasadnieniu nie poinformowano, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego.

W skontrolowanych aktach osób korzystających z Programu dożywiania, które spełniały kryteria dochodowe do 100 % Ośrodek pisemnie przedłużał termin załatwienia spraw o 2 miesiące, a zdaniem kontrolujących powinien wydać decyzję administracyjną przyznającą pomoc, nie oczekując na podjęcie uchwał m. in. dotyczących podwyższenia kryteriów dochodowych w dożywianiu.

Zespół kontrolny pozytywnie ocenia sposób opisywania w uzasadnieniu decyzji administracyjnych sytuacji faktycznej klienta i stanu prawnego mających wpływ na przyznanie i wysokość pomocy. Ponadto Zespół stwierdził, iż wywiady środowiskowe oraz ich aktualizacje są sporządzone poprawnie i szczegółowo opisują sytuację materialną, rodzinną i zdrowotną osób lub rodzin ubiegających się o pomoc.

Ponadto w decyzjach wydanych na specjalne zasiłki celowe odnotowano w postanowieniu brak celu na jaki przyznano przedmiotowe wsparcie.

Pozytywnym jest fakt, iż we wszystkich szkołach na terenie Gminy Osiek dzieci otrzymują dożywianie w formie gorącego posiłku, co jest zgodne z ideą Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono również, że OPS nie wykorzystuje kontraktu socjalnego, poza projektem systemowym PO KL, jako instrumentu pracy socjalnej.

W kilku przypadkach w wywiadach środowiskowych zespół kontrolny odnotował poprawki naniesione korektorem.

W kontrolowanym Ośrodku zatrudniony jest asystent rodziny, który wspomaga rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika Ośrodka oraz pracowników socjalnych.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Kierownikiem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61 poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Załączniki do protokołu:

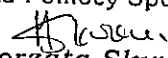
1. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze.
2. Tabela sporządzona przez Kierownika OPS pt. „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.

Protokół podpisali:

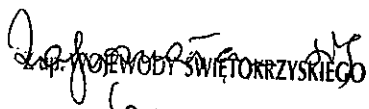
Ze strony kontrolującej:

1. Barbara Smolanko
2. Magdalena Praoń
3. Barbara Nowak

Ze strony kontrolowanej:

KIEROWNIK
Ośrodka Pomocy Społecznej

Małgorzata Skwarzec

Kielce, dnia 01 sierpnia 2014 r.

Załącznik nr 1
mgr Renata Segiecińska
Z-CIA DYREKTORA
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ

Ośrodek Pomocy Społecznej
w Osieku
28-221 Osiek, ul. Wolności 18
tel./fax (0-15) 867-11-04

ŚWIĘTOKRZYSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI
w KIELCACH
Wydział Polityki Społecznej
25-516 Kielce, ul. Al. 100-lecia 100-100